

Møtereferat

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

Møte i Regelverksutvalget for økologisk produksjon 25.04.2022

Sted: Landbrukets Hus - Hollendergata 5, Oslo (Norges Bondelag)

Deltagere:

Gerald Altena	Debio (møteleder)
Lene Nilssen	Debio
Kari Marte Sjøvik	Norges Bondelag
Grete Lene Serikstad	NORSØK
Kai Funderud	Felleskjøpet Agri SA
Isabell Lien	Nofima
Randi Therese Garmo	Tine SA
Kjersti Berge	Norsk Landbruksrådgiving
Markus Hustad	Økologisk Norge
Liv Astrid Eikeland	Landbruks- og matdepartementet (observatør)
Heidi Engeset	Landbruksdirektoratet (observatør)
Øygunn Østhagen	Mattilsynet
Monica Stubberud	Mattilsynet (referent)

Ikke tilstede:

Maria Båtnes	NORSØK
Johan Warlo	Norges bonde- og småbrukarlag
Finn Avdem	Nortura
Pierre Sachot	Biologisk-dynamisk Foreining

Dagsorden:

- Sak 1. Godkjenning av innkalling og dagsorden
- Sak 2. Godkjenning av referat fra forrige RVU-møte
- Sak 3. Presentasjon av utredning gjennomført 2021 av Animalia
- Sak 4. Om implementering av nytt økologiregelverk i Norge
- Sak 5. Om oppdrett av økologiske insekter
- Sak 6. Betrachninger om bruk av gjødsel i økologisk produksjon
- Sak 7. Aktuelle regelverksprosesser i 2022 og aktuelle utredninger for 2022
- Sak 8. Bruk av betegnelsen «økologisk» på gjødsel- og jordforbedringsmidler
- Sak 9. Andre spørsmål
- Sak 10. Eventuelt og neste møte

Referat:

Sak 1. Godkjenning av innkalling og dagsorden

Ingen innspill til innkalling og dagsorden.

Sak 2. Godkjenning av referat fra forrige RVU-møte

Vi gjennomgikk oppfølgingspunkter nevnt i referatet fra sist RVU-møte.

Flere deltakere i RVU?

Det er aktuelt å kontakte Norsk Gartnerforbund for å sikre at grøntsektoren er bedre dekket i RVU.

Oppfølging «N2 – applied» teknikken

NORSØK planlegger å skrive en artikkel om «hvorfors kunstgjødning er forbudt i økologisk produksjon». Det kan være relevant å omtale «N2-applied» teknikken i den sammenheng. Det er viktig å sikre informasjonsutveksling for å styrke informasjon og kunnskap både til rådgivere og gårdbrukere. Bondelaget skal undersøke nærmere kriterier som er inkludert i klimakalkulatoren, og om hvilken relevans det har i saken.

Portforbud fjørfe ved fare for smitte av fugleinfluensa?

Mattilsynet orienterte om at det blir vektlagt målrettede og begrensede tiltak i forhold til områder og varighet for portforbud ved påvisning av fugleinfluensa. Det er foreløpig ikke endelig vurdert krav til utforming av tak på uteareal og om netting kan aksepteres.

Oppfølging av diskusjon om fjørfeprodusenter som ikke legger om egne arealer til fôrproduksjon

Økologisk Norge, Nortura, Felleskjøpet og NLR har startet opp et felles prosjekt for å stimulere til at økologiske fjørfeprodusenter legger om sine egne arealer til økologisk fôrproduksjon.

Sak 3. Presentasjon av utredning gjennomført 2021 av Animalia

Animalia v/Thorbjørn Refsum og Nortura v/Sverre Rædergård presenterte endelig utredning om konsekvenser og muligheter ved nytt økologiregelverk for økologiske fjørfe. Det er spesielt nye regler for inndeling av flokker på utearealet, størrelse på utgangshuller fra fjørfehuset og begrensning på antall etasjer i innredningen som er mest utfordrende for økologiske fjørfeprodusenter.

I møtet ble det understreket viktigheten av rådgiving og informasjon ut til økologiske fjørfeprodusenter, for å sikre at de mottar tilstrekkelig informasjon om praktiske løsninger innenfor nye regelverksrammer. Det er planlagt møter for produsenter, og Animalia viste til muligheten for å skrive en artikkel i tidsskriftet Fjørfe.

Mattilsynet oversender ny Regelverksveileder med omtale av nye regler for fjørfe tilpasset nytt økologiregelverk til Animalia, Nortura og KLF for innspill.

Det ble også vist til at Innovasjon Norge bør få oversendt informasjon om krav og kostnader som nytt økologiregelverk innebærer. RVU oversender informasjon om dette.

Sak 4. Om implementering av nytt økologiregelverk i Norge

Mattilsynet orienterte om status for nytt økologiregelverk. Utkast til ny økologiforskrift som gjennomfører nytt økologiregelverk er oversendt til LMD og NFD for behandling, og blir trolig gjeldende i Norge om ikke så lenge.

Det ble foretatt en runde rundt bordet i møtet for å avklare eventuelle problemstillinger som må adresseres, og om det er informasjonstiltak som bør gjennomføres.

Debio informerte om at de sender målrettet informasjon til økologiske virksomheter, og viste til at nyhetsbrevene er tilgjengelige på deres nettsider.

Det var i tillegg andre RVU-medlemmer som Økologisk Norge og NORSØK som viste til at de vurderer å skrive om det nye økologiregelverket på sine nettsider.

NLR planlegger konkrete møter med økologiske gårdbrukere for å informere om det nye økologiregelverket og praktiske løsninger innenfor regelverksrammene.

Sak 5. Om oppdrett av økologiske insekter

Det skal i 2022 utarbeides nye EØS-regler for produksjon av økologiske insekter som kan benyttes i økologisk mat og økologisk fôr til svin, fjørfe og fisk. Dette blir en ny mulighet for produksjon av lokale økologiske fôrvarer.

NIBIO v/Gunnhild Jaastad presenterte i møtet informasjon om oppdrett av insekter som et nytt område «*Insektlarver som proteinkilde*». Hun orienterte blant annet om oppdrett av insekter, overføring av uønskete stoffer og bruk av frass (avfall fra insekter) som gjødsel. En utfordring for oppdrett av økologiske insekter blir trolig tilgang på tilstrekkelig mengde økologisk substrat/mat til insektene.

Sak 6. Betrachninger om bruk av gjødsel i økologisk produksjon

I møtet formidlet Grete Lene Serikstad fra NORSØK relevante problemstillinger og betrachninger relatert til bruk av konvensjonell gjødsel i økologisk produksjon. Dette er et område som er viktig for tilliten og forventninger til økologisk produksjon, men samtidig er tilstrekkelig næringstilførsel essensielt for økologisk planteproduksjon. I presentasjonen ble det blant annet vist til ulike uønska stoffer som ulike gjødselprodukter kan inneholde, og at dette kan påvirke akkumulering i jord, effekt på jordliv, opptak i planter og fôr og matkvalitet.

Økologisk Norge viste til at dette området er en viktig sak for økologisk landbruk, og at det er viktig med et godt kunnskapsgrunnlag om omfanget og behovet for å bruke konvensjonell gjødsel i økologisk produksjon.

NLR viste til at det er viktig å tillate resirkulering av næringsstoffer, og at den økologiske gårdbrukeren er avhengig av tilstrekkelig næringstilførsel til økologisk planteproduksjon.

Sak 7. Aktuelle regelverksprosesser i 2022 og aktuelle utredninger for 2022 –

Aktuelle regelverksprosesser i 2022

Mattilsynet orienterte om aktuelle regelverksprosesser i 2022 for å videreutvikle økologiregelverket. Selv om det er utarbeidet et nytt EØS økologiregelverk, er det fortsatt områder som skal utvikles videre og utarbeide nye regler for. Dette arbeidet er ennå ikke kommet så langt, men vil bli diskutert i 2022. Mattilsynet oppfordret RVU-medlemmer til å gi innspill til nye regelverksområder i forbindelse med at kommentert dagsorden blir sendt til alle i forkant av EU-møtene. Det er størst mulighet for å påvirke utvikling av nytt økologiregelverk i begynnelsen av regelverksprosessen, og dersom vi har gode argumenter og konkret informasjon om mulige konsekvenser for økologiske virksomheter. Nye områder som skal diskutere i 2022 er blant annet *økologisk salt i økologisk fôr og mat, oppdrett av økologiske insekter og positivlister for gjødselprodukter m.m.*

Aktuelle RVU-utredninger i 2022

I møtet ble det informert om total økonomisk ramme for RVU-utredninger i år, og vi diskuterte hvilke områder som er aktuelle for utredninger. Foreløpig plan for gjennomføring av utredninger i 2022 er følgende:

- Uteområde for økologisk svin, med formål å finne praktiske løsninger og anbefalinger for å oppfylle nytt økologiregelverk og ivareta dyrevelferd, miljø og hygiene.
- Kunnskapsinnhenting om bruk av ikke-økologisk gjødsel i økologisk landbruk.
- Nye regler for oppdrett av økologiske insekter, og muligheter og praktiske løsninger innenfor nye regelverksrammer.

Sak 8. Organiske gjødselslag – krav til dokumentasjon før registrering og krav til merking for bruk i økologisk produksjon

Økologisk Norge informerte om utfordringer de ser relatert til omsetning av organiske gjødselprodukter og jord som er tillatt å benytte i økologisk produksjon, men som kan inneholde rester av plantevernmidler. I tillegg til villedende merking av gjødsel, hvor det gir inntrykk av at det er økologisk uten å være det. Økologisk Norge understrekte at det er produsenter og forbrukere som mener at det ikke er god nok merking av gjødselprodukter.

I møtet var det enighet om at det kan være hensiktsmessig å tydeliggjøre merkingen og informasjonen om organiske gjødselprodukter som ikke er økologiske, men som er «ikke-økologiske» produkter som på visse vilkår kan brukes i økologisk produksjon.

Mattilsynet orienterte om at dagens lovverk ikke gir mulighet for å gjennomføre en forhåndsgodkjenning av gjødselvarer slik som Økologisk Norge foreslår. Det er i dag kun en registreringsordning for gjødselvarer og ikke en godkjenningsordning.

Debio orienterte om oppfølging av driftsmiddelregisteret. Det er virksomhetene sitt ansvar å sørge for at produkter som er i registeret kun inneholder ingredienser som er i positivlisten over ikke-økologiske ingredienser som er tillatt å bruke i økologisk produksjon på visse vilkår.

RVU skal utarbeide en uttalelse om anbefaling til videre oppfølging av dette området.

Sak 9. Andre spørsmål

TINE stilte spørsmål til muligheten for å bruke elektrolytter til kalver i økologisk produksjon.

Mattilsynet orienterte om at dette er definert som diettfôr og er under diskusjon i EU komiteen for økologisk produksjon. Det er en pågående prosess hvor de aktive stoffene i diettfôret skal vurderes av EGTOP og påføres positivlisten i EU-økologiregelverket. Det er foreløpig en utfordring ved at diettfôr også inneholder andre tilsetningsstoffer/hjelpestoffer og ingredienser f.eks. for å fremme smakelighet. Dette er produkter som benyttes kun til enkelt dyr i små mengder og få dager, og produseres ikke både i økologisk/ikke-økologisk opprinnelse.

Inntil det kommer nye regler for dette kan diettfôr som elektroyttbalanse benyttes til unge dyr som kalver dersom det er anbefalt fra veterinær for å ivareta dyrehelse ved for eksempel diare.

Sak 10. Eventuelt og neste møte

Neste møte planlegges tirsdag 25.10.2022 hos Økologisk Norge. Dette blir et hybrid møte med mulighet for både fysisk deltakelse og over teams. I tillegg vil det inviteres til teamsmøter hvis det er behov for å avklare enkelte tema.